

**جهت تهیه این کتاب می‌توانید با شماره
تلفن‌های ذیل تماس حاصل نمایید.**

۰۲۵-۳۷۷۴۹۲۷۴

۰۹۱۲۶۵۲۵۰۷۰

**همچنین می‌توانید در شبکه‌های
اجتماعی ایتا و تلگرام با شماره فوق
سفارش خود را ثبت فرمایید.**

■ کانال ایتا: nashrehoghoghepoya

■ کانال تلگرام: hoghoghepoyapub

■ کانال پیام رسان بله: pooya_law

■ کانال پیام رسان سروش: pooyalaw

■ فروشگاه اینترنتی: www.hpbook.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جلد دهم

تشریح نحوه
تنظیم
دادخواست
ولوایح

دستیار وکلا

نفقه / تمکین / مهریه / نخله / تنصیف دارایی /
جهیزیه / اجرت المثل / وکالت در طلاق و ...

دکتر علی رشیدی (دادیار دادرسی انتظامی قضات)
مجید عطایی جنتی (رئیس شعبه دادگاه عمومی حقوقی)
سمیرا نادریان رمضان آباد (قاضی دادگستری)

نشر حقوق پویا

سرشناسه: رشیدی، علی
عنوان قرارداد: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور: دستیار وکلا: خانواده / علی رشیدی، مجید عطایی جنتی، سمیرا نادریان رمضان آباد
مشخصات نشر: قم، حقوق پویا، ۱۴۰۴
مشخصات ظاهری: وزیری، ۲۲۳ صفحه
شابک دوره: ۹۶-۹۶۷۵-۶۲۲-۹۷۸
شابک جلد دهم: ۷-۴۷-۸۲۳۹-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: نویسندگان جلد سوم مجید عطایی جنتی، مهشید گلشاد، مریم محمدی.
یادداشت: نویسندگان جلد پنجم مجید عطایی جنتی، لیلی رفیعیان، طیبہ ابراهیمی، فائزه حصاری.
یادداشت: نویسندگان جلد ششم مجید عطایی جنتی، سوده جور ابراهیمیان، مریم علی‌نژاد، لیلا آذرخشی ریحانی، محبوبه زارعی.
یادداشت: نویسندگان جلد هشتم محمد عطایی جنتی، فاطمه ملکی آزارکی، مهدی سلامتی قمصری.
یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۲).
یادداشت: ج. ۳ و ۴ (چاپ اول: ۱۴۰۲).
یادداشت: ج. ۵ و ۶ و ۸ (چاپ اول: ۱۴۰۳) (فیپا).
یادداشت: کتابنامه.
مندرجات: ج. ۱. تشریح نحوه تنظیم دادخواست و لوایح... ج. ۲. تأمین خواسته، دستور موقت، توقیف عملیات اجرایی... ج. ۳. تشریح نحوه تنظیم دادخواست و لوایح شامل مباحث بطلان، فسخ، انفساخ، اقاله... ج. ۴. ترفندهای جلسه اول دادرسی... ج. ۵. کاملترین مجموعه دعاوی خانواده شامل مباحث نفقه، تمکین، مهریه، نخله، تنصیف دارایی، اجرت المثل، جهیزیه، طلاق، وکالت در طلاق
موضوع: حقوق مدنی - ایران -
مصادره اموال - قوانین و مقررات - ایران
ابلاغ اوراق قضایی رسمی - ایران
رویه قضایی - ایران
شناسه افزوده: نادریان رمضان آباد، سمیرا
رده بندی کنگره: ۵۰۰ KMH
رده بندی دیویی: ۳۴۶/۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۲۰۳۱۵

هرگونه تکتثیر (اعم از چاپ، کپی و Pdf و...) از این اثر بدون اخذ مجوز از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد. لطفاً در صورت مشاهده موارد را به شماره تلفن‌های ذیل اطلاع دهید.

دستیار وکلا/ جلد دهم

تشریح نحوه تنظیم دادخواست و لوایح

دکتر علی رشیدی / مجید عطایی جنتی / سمیرا نادریان رمضان آباد

حقوق پویا

■ ناشر: حقوق پویا ■ چاپ: اول ۱۴۰۴ ■ تعداد: ۵۰۰ نسخه ■ قیمت: ۳۲۵/۰۰۰ تومان
■ شابک دوره: ۹۶-۹۶۷۵-۶۲۲-۹۷۸ ■ شابک جلد اول: ۷-۴۷-۸۲۳۹-۶۲۲-۹۷۸

قم/ خیابان ارم/ جنب بانک ملی/ پاساژ ناشران/ پلاک ۲۲ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۹۲۷۴

ثبت سفارش از طریق پیام‌رسان‌های ایتا و تلگرام توسط شماره: ۰۹۱۲۶۵۲۵۰۷۰

■ کانال تلگرام: hoghoghepoyapub ■ کانال ایتا: nashrehoghoghepoya

■ کانال پیام رسان بله: pooya-law ■ کانال پیام رسان سروش: pooyalaw

■ فروشگاه اینترنتی: www.hpbook.ir

ارسال کتاب به تمام نقاط کشور

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۱۸
مقدمه.....	۱۹
فصل اول: دعوای الزام به تمکین زوجه.....	۲۰
مبحث اول: ارکان دعوای الزام به تمکین.....	۲۰
بخش اول: اثبات رابطه زوجیت.....	۲۰
بخش دوم: اثبات عدم تمکین از ناحیه زوجه.....	۲۱
بخش سوم: فقدان عذر موجه قانونی یا شرعی از ناحیه زوجه.....	۲۵
بخش چهارم: تهیه مسکن مناسب همراه با اثاث البیت متعارف در شأن زوجه.....	۲۶
بخش پنجم: عدم استفاده از حق حبس توسط زوجه.....	۲۷
مبحث دوم: سوالات پرونده محور در دعوای الزام به تمکین.....	۲۹
بخش اول: صدور حکم به بطلان دعوای تمکین و استماع یا عدم استماع تمکین مجدد از سوی زوج.....	۲۹
بخش دوم: محکومیت قطعی کیفری زوج به رابطه نامشروع و استناد زوجه مبنی بر عدم تمکین به جهت محکومیت زوج.....	۳۰
بخش سوم: عدم تمکین زوجه به دلیل اشتغال در شهر دیگر.....	۳۱
بخش چهارم: عدم تمکین زوجه به علت دایر نکردن جشن عروسی توسط زوج.....	۳۷
بخش پنجم: اجرایی یا اعلامی بودن حکم تمکین.....	۳۸
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لایحه دعوای الزام به تمکین.....	۴۰
بخش اول: نمونه دادخواست الزام به تمکین.....	۴۰
بخش دوم: نمونه لوایح الزام به تمکین.....	۴۲
گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص فقدان رکن اول دعوای الزام به تمکین که رابطه زوجیت می باشد.....	۴۲

گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم تهیه مسکن مناسب در شأن زوجه توسط زوج	۴۲
گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم تمکین زوجه به جهت عدم استفاده از حق حبس.....	۴۳
گفتار چهارم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده به علت وجود عذر شرعی	۴۳
گفتار پنجم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده به جهت خوف ضرر بدنی زوجه	۴۳

فصل دوم: دعوای الزام به پرداخت نفقه زوجه..... ۴۴

مبحث اول: ارکان دعوای الزام به پرداخت نفقه زوجه	۴۴
بخش اول: اثبات رابطه زوجیت.....	۴۴
بخش دوم: تمکین زوجه	۴۵
بخش سوم: عدم اجرای صیغه طلاق میان زوج و زوجه	۴۶
بخش چهارم: عدم فسخ نکاح	۴۷
مبحث سوم: سؤالات پرونده محور در دعوای الزام به پرداخت نفقه زوجه	۴۷
بخش اول: عنوان خواسته صحیح الزام به پرداخت نفقه زوجه.....	۴۷
بخش دوم: پرداخت نفقه در دوران عقد.....	۴۹
بخش سوم: شرط تمکن مالی مرد در پرداخت نفقه زوجه	۵۱
بخش چهارم: مطالبه نفقه جنین و هزینه دارو و درمان حمل زوجه ناشزه.....	۵۲
بخش پنجم: قرار منع تعقیب در خصوص اتهام ترک انفاق و تأثیر آن بر دعوای حقوقی مطالبه نفقه	۵۴
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح.....	۵۵
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۵۶
بخش دوم: نمونه لوایح.....	۵۷

گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم پرداخت نفقه زوجه به جهت عقد موقت ۵۷

گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص حکم قطعی در مورد عدم تمکین زوجه ۵۷

گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده به جهت پرداخت نفقه زوجه ۵۷

فصل سوم: دعوای مطالبه مهریه ۵۸

مبحث اول: ارکان دعوای مطالبه مهریه ۵۸

بخش اول: اثبات زوجیت ۵۸

بخش دوم: اثبات تعیین مهریه (تعهد زوج یا شخص ثالث بر مهریه) ۵۸

بخش سوم: اثبات عدم برائت ذمه و عدم تادیب دین (مهریه) ۵۹

بخش چهارم: وقوع نزدیکی بین زوج و زوجه ۵۹

مبحث دوم: نمونه سوالات پرونده محور ۵۹

بخش اول: تأثیر واژه عندالاستطاعه در نحوه رسیدگی به دعوای مطالبه مهریه و توجه وکیل زوج به این نکته ۵۹

بخش دوم: ماهیت حقوق بذل مهریه توسط زوجه و امکان رجوع زوجه از بذل ۶۱

بخش سوم: مطالبه همزمان مهریه از دادگاه و اداره ثبت ۶۲

مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح ۶۵

بخش اول: نمونه دادخواست ۶۶

بخش دوم: نمونه لوایح ۶۷

گفتار اول - نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص وجود رابطه زوجیت زن و مرد ۶۷

گفتار دوم - نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص پرداخت مهریه زوجه توسط زوج ۶۷

گفتار سوم- نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم وقوع نزدیکی بین زوج و زوجه و عدم پرداخت تمام مهریه ۶۷

فصل چهارم: دعوای مطالبه نحلہ..... ۶۸

مبحث اول: ارکان دعوای نحلہ..... ۶۸

بخش اول: زوجین به دلیل طلاق از یکدیگر جدا شده باشند ۶۸

بخش دوم: درخواست طلاق از سوی زوج مطرح شده باشد ۶۸

بخش سوم: زوجه در درخواست طلاق از سوی زوج بی تقصیر باشد ۶۹

بخش چهارم: زوجه مستحق اجرت المثل نباشد ۶۹

مبحث دوم: نمونه سوالات و پرونده‌های مبتلا به در دعوای مطالبه نحلہ ۷۰

بخش اول: آیا نحلہ از احوال شخصیه می‌باشد یا خیر؟ ۷۰

بخش دوم: امکان یا عدم امکان دعوای مطالبه نحلہ به صورت مستقل ۷۳

بخش سوم: ملاک‌های تعیین نحلہ ۷۳

مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح ۷۴

بخش اول: نمونه دادخواست ۷۵

گفتار اول: نمونه دادخواست نحلہ در خصوص یک باب منزل

مسکونی ۷۵

بخش دوم: نمونه لوایح ۷۶

گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص تقصیر زوجه و

عدم تعلق نحلہ به آن ۷۶

گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص اینکه

درخواست طلاق از ناحیه زوجه مطرح شده است ۷۶

گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده به جهت استحقاق بر

اجرت المثل و عدم تعلق نحلہ به زوجه ۷۷

فصل پنجم: دعوای مطالبه اجرت المثل ایام زوجیت ۷۸

مبحث اول: ارکان دعوای مطالبه اجرت المثل ایام زوجیت ۷۸

بخش اول: اثبات رابطه زوجیت.....	۷۸
بخش دوم: انجام فعالیت توسط زوجه خارج از تکالیف واجب شرعی و قانونی در ایام زوجیت.....	۷۹
بخش سوم: انجام امور به دستور زوج باشد.....	۷۹
بخش چهارم: فقدان قصد تبرع توسط زوجه.....	۷۹
بخش پنجم: عرفاً برای اقدامات انجام شده توسط زوجه اجرت منظور شده باشد.....	۷۹

مبحث دوم: نمونه سؤالات و پرونده‌ها در دعاوی مطالبه اجرت المثل

ایام زوجیت.....	۸۰
بخش اول: مطالبه اجرت المثل ایام زوجیت توسط ورثه زوجه.....	۸۰
بخش سوم: صدق یا عدم صدق اجرت المثل در خصوص نگهداری از فرزند مشترک.....	۸۳
بخش دوم: نمونه دادخواست و لوایح.....	۸۵
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۸۵
گفتار اول: نمونه دادخواست مطالبه اجرت المثل ایام زوجیت.....	۸۵
بخش دوم: نمونه لوایح.....	۸۶
گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص اینکه انجام کار به دستور زوج نبوده است.....	۸۶
گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص اینکه انجام وظایف شرعاً برعهده زوجه بوده است.....	۸۶
گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص اینکه زوج قصد تبرع داشته است.....	۸۶

فصل ششم: شرط تنصیف دارایی.....

مبحث اول: ارکان دعاوی شرط تنصیف دارایی.....	۸۷
---	----

بخش اول: امضاء شرط تنصیف دارایی توسط زوج و زوجه در سند ازدواج	۸۸.....
بخش دوم: طلاق به درخواست زوجه نباشد (زوج خواهان طلاق باشد)...	۸۸.....
بخش سوم: طلاق بر اساس سوء رفتار زن نباشد.....	۸۸.....
بخش چهارم: دارایی در طول زندگی مشترک کسب شده باشد.....	۸۸.....
بخش پنجم: دارایی در زمان طلاق موجود باشد.....	۸۸.....
مبحث دوم: نمونه پرونده‌ها و سؤالاتی مبتلا به	۸۸.....
بخش اول: شرط تنصیف دارایی منوط به تنظیم دادخواست می باشد یا	خیر؟.....
بخش دوم: آیا تنصیف دارایی مشمول مستثنیات دین می گردد یا خیر؟	۹۱.....
بخش سوم: شمول یا عدم شمول هبه وفق ارث در دارایی های زوج در	شرط تنصیف دارایی.....
۹۴.....	
بخش چهارم: جمع بین تنصیف دارایی و نحله و اجرت المثل.....	۹۵.....
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح	۹۵.....
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۹۵.....
بخش دوم: نمونه لوایح.....	۹۷.....
گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص تخلف	زوجه از وظائف همسری.....
۹۷.....	
گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده به جهت اینکه طلاق به	درخواست زوجه بوده است.....
۹۷.....	
گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده به جهت موجود نبودن	دارایی.....
۹۷.....	
فصل هفتم: دعوای استرداد جهیزیه	۹۸.....
مبحث اول: ارکان دعوای استرداد جهیزیه	۹۸.....
بخش اول: وجود علقه زوجیت بین خواهان و خوانده.....	۹۸.....

- بخش دوم: احراز مالکیت خواهان بر اموال مورد ادعا ۹۸
- بخش سوم: موجود بودن جهیزیه در ید زوج ۹۹
- بخش چهارم: عدم تلف شدن مال موضوع دعوای جهیزیه ۹۹
- مبحث دوم: نمونه سوالات و پرونده‌های مبتلا به در دعوای استرداد جهیزیه ۹۹**
- بخش اول: طرح دعوای استرداد جهیزیه و سایر اجناس در دادخواست واحد ۹۹
- بخش دوم: تلف شدن جهیزیه و ضامن بودن زوج ۱۰۰
- بخش سوم: بررسی جرم سرقت در خصوص عدم استرداد جهیزیه توسط زوج ۱۰۲
- بخش چهارم: آیا سیاهه جهیزیه دال بر مالکیت می باشد یا خیر؟ ۱۰۳
- بخش پنجم: ملاک تعیین میزان خسارت احتمالی جهت صدور قرار تامین خواسته در مورد جهیزیه ۱۰۶
- مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح ۱۰۷**
- بخش اول: نمونه دادخواست ۱۰۸
- بخش دوم: نمونه لوایح ۱۰۸
- گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم مالکیت خواهان نسبت به اموال موضوع استرداد جهیزیه ۱۰۹
- گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم تصرف موکل نسبت به مال موضوع دعوای مطالبه استرداد جهیزیه ۱۰۹
- گفتار سوم: نمونه لایحه وکیل خواننده در خصوص تلف شدن مال موضوع دعوای مطالبه استرداد جهیزیه ۱۰۹
- فصل هشتم: دعوای تجویز ازدواج مجدد ۱۱۰**
- بخش اول: رضایت همسر اول ۱۱۱

بخش دوم: عدم قدرت همسر اول به ایفای وظایف زناشویی	۱۱۱
بخش سوم: عدم تمکین زوجه از زوج	۱۱۱
بخش چهارم: ابتلای زوجه به جنون یا امراض صعب العلاج موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸	۱۱۲
بخش پنجم: محکومیت همسر اول به مجازات ۵ سال حبس یا بیشتر	۱۱۲
بخش ششم: ابتلای زوجه به هر گونه اعتیاد مضر که به تشخیص قاضی دادگاه این اعتیاد باید به زندگی مشترک اخلاص وارد نماید	۱۱۲
بخش هفتم: ترک زندگی خانوادگی از طرف زوج	۱۱۲
بخش هشتم: عقیم بودن زن	۱۱۳
بخش نهم: غایب مفقودالاثر شدن همسر اول	۱۱۳
بخش دهم: احراز توانایی مالی مرد	۱۱۳
بخش یازدهم: اجرای عدالت بین دو زن	۱۱۳
مبحث دوم: نمونه سوالات و پرونده‌های مبتلا به	۱۱۳
بخش اول: نحوه بررسی ارکان دعوای تجویز ازدواج مجدد	۱۱۳
بخش دوم: مدت اعتبار حکم تجویز ازدواج مجدد	۱۱۴
بخش سوم: عدم تمکین زوجه به جهت حق حبس و تاثیر آن بر دعوای تجویز ازدواج مجدد	۱۱۵
بخش چهارم: احراز توانایی مالی مرد برای ازدواج مجدد شامل تمام موارد ماده ۱۶ قانون حمایت خانواده می‌گردد یا خیر	۱۱۷
بخش پنجم: لزوم یا عدم لزوم طرف دعوای قرار دادن همسر اول در دعوای تجویز ازدواج مجدد	۱۱۸
بخش پنجم: جرم بودن یا جرم نبودن ازدواج مجدد بدون تجویز دادگاه	۱۱۹
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح	۱۲۴
بخش اول: نمونه دادخواست	۱۲۴
بخش دوم: نمونه لوایح	۱۲۵

گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص تمکین
 زوجه از زوج ۱۲۵
 گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده به جهت توانایی
 مالی مرد ۱۲۵
 گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده به جهت عدم عدالت
 خواهان ۱۲۵

فصل نهم: طلاق توافقی ۱۲۶

مبحث اول: ارکان دعوای طلاق توافقی ۱۲۶
 بخش اول: ثبت نام در سامانه‌های سخا و تصمیم ۱۲۶
 بخش دوم: مراجعه زوجین به واحد مشاوره ۱۲۷
 بخش سوم: گواهی عدم انصراف از طلاق ۱۲۹
 بخش چهارم: توافق زوجین در خصوص حقوق مالی ۱۲۹
مبحث دوم: سوالات پرونده محور در خصوص دعوای طلاق توافقی ... ۱۲۹
 بخش اول: امکان وکالت کارآموزان وکالت در خصوص طلاق توافقی .. ۱۲۹
 بخش دوم: انصراف زوجین از طلاق توافقی پس از چندین جلسه ۱۳۰
 بخش سوم: امکان تعیین نفقه فرزند در طلاق توافقی و امکان مراجعه
 فرزند به پدر بعد از رأی طلاق ۱۳۱
 بخش چهارم: انصراف احدی از زوجین بعد از صدور گواهی عدم امکان
 سازش جهت رجوع به دفتر ثبت طلاق ۱۳۳
 بخش پنجم: دادخواست طلاق توافقی در صورتی که زوجه سنش زیر ۱۸
 سال می باشد ۱۳۶
 بخش ششم: امکان صدور اجرائیه در خصوص مهریه توافق شده در
 طلاق توافقی ۱۳۹
 بخش هفتم: امکان رجوع مرد به زوجه بعد از اجرای صیغه طلاق توافقی ۱۴۲

بخش هشتم: امکان در خواست صدور گواهی عدم امکان سازش از	
سوی وکیل به وکالت از هر دو طرف (زوج و زوجه).....	۱۴۳
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لایحه در دعوای طلاق توافقی.....	۱۴۴
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۱۴۵
بخش دوم: نمونه لایحه.....	۱۴۶

فصل دهم: وکالت در طلاق..... ۱۴۷

بخش اول: احراز وکالت در طلاق از طرف زوج به زوجه.....	۱۴۷
بخش دوم: اجباری بودن رجوع به داور در دادخواست وکالت در طلاق.....	۱۴۷
بخش سوم: اجباری بودن رجوع خود زوجین به دآوری.....	۱۴۹
بخش چهارم: عدم عدول زوج از وکالت در طلاق.....	۱۴۹
مبحث دوم: سوالات پرونده محور در دادخواست وکالت در طلاق.....	۱۴۹
بخش اول: خواهان یا خوانده بودن زوج یا زوجه در دادخواست وکالت	
در طلاق اگر وکیل دادگستری قصد داشته باشد به استناد وکالت در	
طلاق دادخواست مطرح نماید خواهان باید زوج باشد یا زوجه؟.....	۱۴۹
بخش دوم: دادخواست وکالت در طلاق توسط زوجه تقدیم شود یا وکیل	
دادگستری.....	۱۵۱
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوائح.....	۱۵۲
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۱۵۳
بخش دوم: نمونه لایحه.....	۱۵۳
گفتار اول: نمونه لایحه زوج به جهت عدول زوج از وکالت.....	۱۵۴
گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه زوج به جهت عدم ارجاع امر به	
داوری.....	۱۵۴

فصل یازدهم: دادخواست طلاق از طرف زوج..... ۱۵۵

مبحث اول: ارکان دعوای طلاق از طرف مرد.....	۱۵۵
بخش اول: احراز رابطه زوجیت.....	۱۵۵

بخش دوم: لزوم ارجاع امر به داوری	۱۵۵
بخش سوم: تعیین تکلیف نمودن کلیه حقوق مالی	۱۵۵
مبحث دوم: نمونه سؤالات پرونده محور در خصوص دادخواست طلاق از ناحیه مرد	۱۵۶
بخش اول: ماهیت و مصادیق طلاق بائن و رجعی	۱۵۶
بخش دوم: عدم حضور زوجه در دفتر طلاق و ضمانت اجرای آن	۱۵۸
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لایحه	۱۶۲
بخش اول: نمونه دادخواست	۱۶۲
بخش دوم: نمونه لوایح	۱۶۳
گفتار اول: نمونه لایحه وکیل خوانده در خصوص عدم ارجاع موضوع به داوری	۱۶۳
گفتار دوم: نمونه لایحه وکیل خوانده در خصوص عدم تعیین تکلیف نمودن حقوق مال موضوع ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده ۱۶۳	۱۶۳

فصل دوازدهم: طلاق به درخواست زوجه به جهت عسر و حرج ۱۶۴

مبحث اول: ارکان دعوای طلاق به جهت درخواست زوجه به جهت عسر و حرج	۱۶۴
بخش اول: احراز تبصره ماده ۱۱۳ قانون مدنی (مشقت در زندگی مشترک که تحمل آن مشکل باشد)	۱۶۴
بخش دوم: احراز یکی از مصادیق ماده ۱۱۳ قانون مدنی	۱۶۵
بخش سوم: ارجاع امر به داوری	۱۶۵
مبحث دوم: نمونه سؤالات پرونده محور در دعوای طلاق به درخواست زوجه به جهت عسر و حرج	۱۶۵
بخش اول: بیماری عنن زوج از مصادیق عسر و حرج می باشد یا خیر؟	۱۶۶
بخش دوم: تشخیص مصادیق عسر و حرج زوجه برعهده مرجع قضایی می باشد	۱۶۷

بخش سوم: نارضایتی زوجه از رابطه زناشویی زوج و استناد به عسر و حرج توسط زوجه	۱۶۸
بخش چهارم: جدا زندگی کردن زوج و زوجه از یکدیگر و استناد زوجه به عسر و حرج در این خصوص	۱۶۹
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح	۱۷۱
بخش اول: نمونه دادخواست	۱۷۱
بخش دوم: نمونه لایحه	۱۷۲
گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم مشقت زوجه	۱۷۲
گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم مصداق عسر و حرج	۱۷۲

فصل سیزدهم: طلاق به درخواست زوجه به جهت اثبات یکی از شروط ضمن عقد نکاح..... ۱۷۳

مبحث اول: ارکان دعوای طلاق به درخواست زوجه به جهت یکی از شروط ضمن عقد نکاح	۱۷۳
بخش اول: امضای شروط عقدنامه ازدواج توسط زوج	۱۷۳
بخش دوم: لزوم قراردادهای امر به داور	۱۷۴
بخش سوم: تعیین تکلیف حقوق مالی وفق ماده ۲۹ قانون حمایت خانواده	۱۷۴
مبحث دوم نمونه سوالات پرونده محور در خصوص دادخواست طلاق به درخواست زوجه به جهت احراز یکی از شروط ضمن عقد نکاح	۱۷۴
بخش اول: مصادیق شروط ضمن عقد نکاح	۱۷۴
بخش دوم: عدم پرداخت نفقه توسط شوهر به مدت ۶ ماه و عدم الزام وی به پرداخت نفقه	۱۷۵
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لوایح	۱۷۷

بخش اول: نمونه دادخواست ۱۷۷

بخش دوم: نمونه لایحه ۱۷۸

گفتار اول: نمونه لایحه وکیل خوانده به جهت عدم محکومیت

قطعی زوج با حیثیت خانوادگی ۱۷۸

گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده به جهت پرداخت نفقه

توسط زوج ۱۷۸

فصل چهاردهم: طلاق به درخواست زوجه به جهت ترک انفاق (موضوع

ماده ۱۱۲۹ قانون مدنی) ۱۷۹

مبحث اول: ارکان دعوای طلاق به درخواست زوجه به جهت ترک نفقه . ۱۷۹

بخش اول: استنکاف شوهر از دادن نفقه ۱۷۹

بخش دوم: عدم امکان اجرای دادنامه پرداخت نفقه ۱۸۱

مبحث دوم: نمونه سوالات پرونده محور در خصوص دادخواست طلاق به

جهت عجز از پرداخت نفقه ۱۸۲

بخش اول: شمول یا عدم شمول ماده ۱۱۲۹ قانون مدنی بر نفقه معوقه ۱۸۲

بخش دوم: تکلیف قاضی دادگاه در صورت عدم ذکر جهت طلاق ۱۸۴

بخش سوم: صدور حکم به طلاق به جهت استنکاف از پرداخت نفقه و

عدم مراجعه زوجه به دفترخانه طلاق در مدت سه ماه و تقدیم

دادخواست طلاق مجدد به جهت عدم پرداخت نفقه ۱۸۶

فصل پانزدهم: طلاق به درخواست زوجه به جهت غیبت زوج بیش از چهار

سال ۱۸۹

مبحث اول: ارکان دعوای طلاق به درخواست زوجه به جهت غیبت زوج

بیش از چهار سال ۱۸۹

بخش اول: گذشت ۴ سال تمام از غیبت زوج ۱۸۹

بخش دوم: لزوم اعلان در روزنامه برای صدور حکم طلاق (موضوع ماده

۱۵۲۳ قانون مدنی) ۱۸۹

مبحث دوم: نمونه سؤالات پرونده محور در خصوص درخواست طلاق	
زوجه به جهت غیبت شوهر.....	۱۹۰
بخش اول: لزوم یا عدم لزوم تعیین داور برای زوج مفقودالاثر.....	۱۹۰
بخش دوم: نوع طلاق در خصوص غائب مفقودالاثر.....	۱۹۵
مبحث سوم: نمونه دادخواست و لایحه.....	۱۹۶
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۱۹۷
بخش دوم: نمونه لایحه.....	۱۹۷

فصل شانزدهم: دادخواست فسخ نکاح..... ۱۹۸

مبحث اول: موارد فسخ نکاح مشترک میان زوج و زوجه.....	۱۹۸
مبحث دوم: موارد موجب حق فسخ برای زوجه.....	۱۹۹
مبحث سوم: موارد حق فسخ برای زوج.....	۱۹۹
مبحث چهارم: نمونه سؤالات پرونده محور در خصوص فسخ نکاح ...	۱۹۹
بخش اول: تعیین تکلیف مهریه در صورت فسخ نکاح.....	۲۰۰
بخش دوم: فسخ نکاح در عقد موقت.....	۲۰۱
بخش سوم: آیا بیماری ایدز و هیپاتیت موجب فسخ نکاح می باشد یا خیر؟.....	۲۰۲
بخش چهارم: قابلیت به ارث رسیدن حق فسخ نکاح در صورتی فوت زوجه.....	۲۰۴
مبحث پنجم: نمونه دادخواست و لوایح در باب فسخ نکاح.....	۲۰۵
بخش اول: نمونه دادخواست.....	۲۰۶
بخش دوم: نمونه لایحه.....	۲۰۷
گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص عالم بودن زوجه به عدم تحصیلات زوج.....	۲۰۷
گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص عدم بیماری ایدز جزء موارد فسخ.....	۲۰۷

فصل هفدهم: حضانت و ملاقات فرزند..... ۲۰۸

- مبحث اول: توافق زوجین با اینکه حق حضانت با مادر باشد و ازدواج مادر پس از توافق مذکور..... ۲۰۸
- مبحث دوم: حجر پدر و تاثیر آن بر حق حضانت..... ۲۱۰
- مبحث سوم: اسقاط حق حضانت از سوی پدر..... ۲۱۲
- مبحث چهارم: مطالبه دستمزد حضانت از ناحیه زوجه..... ۲۱۲
- مبحث پنجم: موارد سقوط حق حضانت..... ۲۱۴
- مبحث ششم: پایان مدت حضانت با بلوغ یا شرط لزوم رشد..... ۲۱۷
- مبحث هفتم: آیا حضانت جزء احوال شخصیه می باشد یا خیر؟..... ۲۲۰
- مبحث هشتم: امتناع مادر از حضانت فرزند و ازدواج مجدد مادر..... ۲۲۱
- مبحث نهم: امتناع فرزند از ملاقات با پدر..... ۲۲۲

یا وکیل
به نام یگانه دادگر هستی بخش

پیش گفتار

حمد و سپاس خداوند عزّ و جل که توفیق نگارش کتاب حاضر را نصیبمان کرد، این کتاب هدیه به پیشگاه مقدس حضرت فاطمه زهرا (س) شد، امید است که مقبول حضرت یار و توشه آخرتمان قرار گیرد؛ خداوندا عزت و توفیق بندگی خالصانهات را نصیب ما بگردان و بر محمد و آل محمد درود فرست و ما را از رهروان راستین ائمه اطهار قرار ده؛ آمین یا رب العالمین.

آموزش به همه کارآموزان قضاوت و وکالت و همچنین وکلای دادگستری، امری سخت و گاهی غیرممکن می باشد و آموزش علمی و عملی امور حقوقی در صنف وکالت، ضرورتی انکارناپذیر است و با توجه به محدودیت های موجود، اعضای این نهاد صنفی باید خودشان به دنبال راهی جهت فراگیری مطالب کاربردی حقوقی باشند تا در دفاع از موکل با شکست مواجه نشوند. تصمیمات جزئی بر مبنای استراتژی کلان در هر پرونده باید توسط وکیل دادگستری، اتخاذ شود و همین دقت در تصمیم مناسب است که سبب ایجاد تفاوت بسیار بین وکلاء گردیده و موجب تمییز وکیل حرفه ای و مبتدی از یکدیگر می شود. این کتاب بر آن است تا مرجعی جهت مراجعه کارآموزان و وکلای دادگستری و سایر علاقمندان به مباحث حقوقی در راستای فراگیری نکات کاربردی حقوقی باشد.

مقدمه

همانطور که در مجلدهای قبل دستیار وکلا اشاره گردید؛ در خصوص دعاوی حقوقی و کیفری به نحوه دادخواست نویسی و لایحه نویسی بر اساس ارکان دعاوی اشاره گردید در این مجلد مؤلفین در صدد برآمدند که نحوه دادخواست نویسی و لایحه نویسی بر اساس ارکان دعاوی در امور خانواده را به سبکی کاملاً متفاوت، ویژه کارآموزان وکالت و وکلا تألیف نمایند که در این خصوص به کلیه دعوی مرتبط در دادگاه خانواده به صورت کاملاً کاربردی پرداخته خواهد شد.

فصل اول: دعوای الزام به تمکین زوجه

اولین دعوایی که معمولاً در صورتی که زوج و زوجه با یکدیگر اختلاف داشته باشند توسط زوج مطرح می‌گردد؛ دعوای الزام به تمکین می‌باشد بدین توضیح که زوج به دفتر وکیل دادگستری مراجعه می‌نماید و بیان می‌دارد زوجه منزل را ترک نموده و به خانه پدری خود مراجعه نموده است و وکیل دادگستری در اولین اقدام در این خصوص دادخواست الزام به تمکین زوجه را مطرح می‌نماید. حال در این خصوص وکیل، ضرورت دارد دادخواست خود را بر اساس ارکان دعوای الزام به تمکین مطرح نماید که ابتدا به این ارکان و در ادامه به نمونه دادخواست و لوایحی که وکیل دادگستری باید دقت نماید؛ اشاره خواهد شد.

مبحث اول: ارکان دعوای الزام به تمکین

در خصوص ارکان دعوای الزام به تمکین باتوجه به مواد ۱۱۰۲ الی ۱۱۱۸ قانون مدنی می‌توان ارکان دعوای الزام به تمکین را احراز نمود که به شرح ذیل به این ارکان اشاره خواهد شد:

بخش اول: اثبات رابطه زوجیت

اولین رکنی که وکیل دادگستری هنگامی که زوج به ایشان مراجعه می‌نماید که دادخواست الزام به تمکین را مطرح کند باید به آن توجه نماید احراز وجود رابطه زوجیت بین زوج و زوجه است که در این خصوص رابطه زوجیت ممکن است با تصویر مصدق سند نکاحیه یا استعلام از دفاتر

رسمی ثبت ازدواج و در صورت عدم ثبت ازدواج، با شهادت شهود و یا اقرار زوجه قابل اثبات می‌باشد.

لازم به ذکر است که در عقد موقت نیز دعوای الزام به تمکین، قابلیت پذیرش را دارد که در این خصوص به نظریه مشورتی به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

بخش دوم: اثبات عدم تمکین از ناحیه زوجه

در خصوص این مطلب که بار اثبات تمکین یا عدم تمکین بر عهده زوج می‌باشد یا زوجه، اختلاف نظر وجود دارد. منشأ این اختلاف نظر به این مطلب بر می‌گردد که برخی از قضات، اصل را بر عدم تمکین می‌دانند و بار اثبات تمکین را برعهده زوجه می‌دانند و برخی دیگر از قضات اصل را بر تمکین زوجه می‌دانند و زوج را مدعی دانسته و بار اثبات را برعهده ی زوج می‌دانند که در این خصوص به نمونه آراء و نشست‌های قضایی به شرح ذیل اشاره می‌شود:

عنوان: بار اثبات تمکین در دعوای الزام به تمکین
بار اثبات تمکین در دعوای الزام به تمکین بر عهده زوجه بوده و زوج از باب قاعده «منافی را نفی کافیهست»، نیازی به اثبات عدم تمکین زوجه ندارد.
شماره دادنامه قطعی: ۹۳۰۹۹۷۰۲۲۴۷۰۱۴۹۰
تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۳/۰۵/۲۰
رئیس شعبه ۴۷ دادگاه تجدیدنظر استان تهران- مستشار داد

عنوان: دعوای تمکین با وجود زندگی مشترک
زندگی زوجین منزل مشترک ظهور در تمکین دارد.
شماره دادنامه قطعی: ۹۳۰۹۹۷۰۲۲۰۲۰۱۲۹۹
تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۳/۰۷/۲۹
رئیس شعبه ۲ دادگاه تجدیدنظر استان تهران- مستشار دادگاه
سیفی- ارزنگی- موسوی

عنوان: اصل حاکم در دعوای الزام به تمکین
شماره دادنامه قطعی: ۹۲۰۹۹۷۰۲۲۰۲۰۱۷۷۲
تاریخ دادنامه قطعی: ۱۳۹۳/۱۰/۳۰
رئیس شعبه ۲ دادگاه تجدیدنظر استان تهران- مستشاران دادگاه
سیفی- ارزنگی- موسوی

در ادامه به نشست‌های قضایی به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

جزئیات نظریه

شماره نظریه : ۲۵۵/۱۴۰۱/۷

شماره پرونده : ۲۵۵-۱/۹-۱۴۰۱ ح

تاریخ نظریه : ۳۰/۰۳/۱۴۰۱

استعلام:

در صورت عدم شرط انفاق در عقد نکاح موقت، آیا دعوای الزام زوجه موقت به تمکین با توجه به آن که واجد آثار قانونی و حقوقی نیست و در فرض ثبوت اثر قانونی بر آن مترتب نمی‌شود، قابل استماع است؟

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه:

با توجه به مواد ۱۱۰۲ و ۱۱۰۳ قانون مدنی و از آن جا که در عقد نکاح موقت، تمتع حق زوج است، همانند دیگر حقوق و مطابق عمومات، اقامه دعوا و الزام طرف مقابل به آن امکانپذیر است؛ بر این اساس، طرح دعوا دایر بر الزام زوجه موقت به تمکین خاص با منع قانونی مواجه نیست؛ هرچند به مانند فرض سؤال به نفع زوجه شرط انفاق نشده باشد و صرف نظر از آن که مانند نکاح دائم، احکام صادره در این خصوص به صورت جبری به اجرا در نمی‌آید.

برگزار شده توسط: استان گلستان/ شهر آزادشهر

تاریخ برگزاری: ۱۴۰۰/۰۷/۰۸

موضوع: بار اثبات تمکین خاص زوجه نسبت به زوج در بحث ترک انفاق کیفری پرسش: چنانچه زوجه به واسطه ازدواج اول غیر باکره باشد و شکایتی مبنی بر ترک انفاق کیفری از همسر جدیدش مطرح نماید و در بحث تمکین اعلام نماید چون حق حبس دارم تمکین نداشتم و رابطه زناشویی با هم نداشتم، در حالی که زوج در دفاعیات خویش بیان کند که حق حبس همسرم ساقط شده زیرا یکبار با من رابطه زناشویی داشته ولی پس از اسقاط حق حبس دیگر تمکین نسبت به من نداشته است؛ لذا بار اثبات تمکین یا عدم تمکین خاص بر عهده چه کسی است؟ آیا زوجه باید حق حبس خویش را اثبات نماید؟

نظر هیئت عالی

بنا به مستنبط از مواد ۱۱۰۲، ۱۱۰۸ قانون مدنی و توجهاً به رأی وحدت رویه شماره ۷۱۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۲۰ هیأت عمومی دیوان عالی کشور، چنانچه زوجین بنا بر عرف زندگی مشترک را شروع کرده باشند، این اماره قضایی و قرینه مثبت دالالت بر تمکین زوجه دارد و با این وصف، اثبات عدم

وجود رابطه خاص زناشوئی برای استفاده از حق حبس موضوع ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی با زوجه است اما در فرضی که زوجین زندگی مشترک را آغاز نکرده باشند، این اماره دلالت بر عدم تمکین و فقدان رابطه خاص زناشوئی دارد و بار اثبات وجود رابطه زناشوئی بر عهده زوج می‌باشد.

نظراکثریت

در روابط زوجین درخصوص تمکین، اصل بر عدم تمکین است. اثبات امر عدمی رأساً و به طور مستقیم مقدور نیست و با اعلام زوجه بر عدم تمکین به جهت داشتن حق حبس از باب قاعده، نافی را نفی کافیهست. حال چنانچه زوجین در یک منزل مشترک سکونت دارند یا قرائن و اماراتی بر خلوت زن و شوهر وجود داشته باشد و درخصوص تمکین اختلاف حادث شود، ظاهر با اصل در تعارض قرار می‌گیرد. ظاهر حکایت از تمکین دارد که در تعارض با اصل، این ظاهر است که ترجیح دارد؛ بنابراین زوجه (شاکیه) باید اثبات نماید که تمکین نداشته و حق حبس وی همچنان پابرجا است که لازم به توضیح است که ارائه دلایل و امارات یا قرائن با متهم می‌باشد. در واقع این متهم است که باید ظاهر را اثبات نماید و همین که قرائن یا امارات یا دلایلی بر ظاهر مثلاً سکونت در یک منزل مشترک یا خلوت کردن در یک مکان ارائه دهد ظاهر ترجیح پیدا می‌کند و تا زمان عدم ارائه قرائن و امارات قول زوجه پذیرفته خواهد شد اما چنانچه دلایل، قرائن یا مدارکی در کار نباشد و زوجه و زوج در یک منزل سکونت نداشته‌اند یا خلوتی باهم نداشته‌اند بنابر اصل عدم از آنجا که عدم تمکین، امری عدمی است زوج (متهم) باید برای آن دلایل یا قرائنی ارائه دهد لذا در هر صورت قول زوجه مقدم است و متهم (زوج) باید دلایل، قرائن یا مدارکی بر ظاهر امر یا تمکین خاص ارائه نماید که در صورت ارائه ظاهر یا قرائن یا امارات قول زوج (متهم) پذیرفته خواهد شد. در غیر این صورت قول زوجه مقدم و متهم نیز قابلیت تعقیب کیفری دارد و ماده ۱۲۰ قانون مجازات اسلامی نیز کارایی نخواهد داشت زیرا تردید در جایی به وجود می‌آید که همراه با دلایل یا امارات یا قرائن باشد و در خصوص تمکین یا عدم تمکین نیز اصل برائت جاری نخواهد بود.

نظراقلیت

از ماده ۱۱۰۸ قانون مدنی، اصل تمکین زوجه از زوج استنباط می‌شود زیرا از واژه "هرگاه" ابتدای ماده این معنا به ذهن متبادر می‌شود که زن مستحق نفقه است ولی اگر از ادای وظایف زوجیت احیاناً آن هم بدون مانع مشروع امتناع کند مستحق نفقه نیست در واقع پرداخت نفقه منوط به تمکین زن است و اصل بر این است که زن از مرد تمکین دارد حال چنانچه زوجه ادعا کند که به واسطه حق حبس تمکین ندارد باید اثبات نماید که حق حبس دارد زیرا حق حبس استثنایی قانونی برای عدم تمکین است و این استثنا را باید زوجه شاکیه اثبات نماید یا لاقلاً قرائن یا اماراتی بر آن ارائه دهد و در بحث کیفری ترک انفاق نیز با توجه به ماده ۱۲۰ قانون مجازات اسلامی ۹۲ "هرگاه وقوع جرم یا برخی از شرایط آن و یا هریک از شرایط مسئولیت کیفری مورد شبهه یا تردید قرار گیرد و دلیلی بر نفی آن یافت نشود حسب مورد جرم یا شرط مذکور ثابت نمی‌شود." به واسطه تردید حاصل و تفسیر به نفع متهم ارائه دلایل و مدارک بر عدم تمکین به واسطه داشتن حق حبس بر عهده زوجه است و قول زوج بر داشتن تمکین خاص زن ترجیح دارد و تردید حاصل می‌نماید.

برگزار شده توسط: استان مرکزی/شهرستان دلیجان

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۱/۰۳/۰۳

موضوع: لزوم ارائه ادله توسط زوج در دعوی تمکین زوج علیه زوجه
پرسش:^۱

دادخواستی از سوی زوج به طرفیت زوجه به خواسته تمکین مطرح شده و زوج اعلام داشته زوجه از وی تمکین نمی‌کند. لکن زوجه با حضور در جلسه دادرسی اعلام داشته بر خلاف اظهار زوج، نامبرده از زوج تمکین می‌کند. حال با توجه به اینکه زوجین در حال حاضر و در زمان طرح دعوی در منزل مشترک و در کنار هم زندگی می‌کنند، قول کدام یک مقدم است زوج یا زوجه؟ به دیگر سخن، در مانحن فیه کدام یک مدعی و کدام یک مدعی علیه هستند تا وفق قاعده «البینه علی المدعی و الیمین علی من انکر» اقدام شود؟

۱- برگزار شده توسط استان مرکزی/شهر دلیجان؛ تاریخ برگزاری: ۱۳۹۱/۰۳/۰۳

نظر هیئت عالی

در دعوی تمکین زوج علیه زوجه، مدعی زوج است و بر اساس ادله اثبات دعوی مدنی ارائه ادله با مدعی خواهد بود. بدیهی است در صورت انکار زوجه نسبت به ادعای زوج، منکر محسوب و قواعد منکر نسبت به او جاری خواهد بود. در نتیجه نظر اتفاقی نشست قضایی دلجان مورد تأیید است.

نظر اتفاقی

اگرچه اکثر دعاوی خانوادگی که بین زوجین اتفاق می افتد در منزل است و شهودی بر واقعه نظارت ندارد؛ لکن در مورد سؤال، زوج به عنوان خواهان، مدعی و زوجه، مدعی علیه محسوب می شود و ماده ۲۷۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی به موضوع حاکم است؛ یعنی اگر خواهان فاقد بینه و گواه واجد شرایط باشد و خوانده (زوجه) منکر ادعاهای خواهان باشد به تقاضای خواهان، منکر ادای سوگند می کند و به موجب آن، ادعا ساقط می شود.

بخش سوم: فقدان عذر موجه قانونی یا شرعی از ناحیه زوجه

رکن دیگری که وکیل زوج باید به آن دقت نماید این است که موارد سقوط تمکین وجود نداشته باشد به عبارت دیگر عذر موجه شرعی یا قانونی برای زوجه وجود نداشته باشد که این موارد می تواند شامل بیماری زوج یا بیماری و ناتوانی زوجه یا اعتراض از محرومات یا انجام واجبات یا خوف ضرر مالی، بدنی یا شرافتی باشد که به این موارد در کتاب دستیار وکلا، جلد پنجم، مبحث خانواده به صورت مفصل اشاره شده است فلذا در این مجلد با توجه به اینکه صرفاً به سبک لایحه نویسی و دادخواست نویسی اشاره می گردد از ذکر مباحث تکراری خودداری می گردد.

بخش چهارم: تهیه مسکن مناسب همراه با اثاث البیت متعارف در شأن زوجه

بعد از احراز رکن اول و دوم، رکن دیگری که وکیل دادگستری باید از زوج سؤال نماید این است که آیا زوج مسکن متعارف که متناسب با وضعیت زوجه باشد فراهم نموده است یا خیر؟
چنین مطلبی در ماده ۱۱۰۷ قانون مدنی بیان شده است که جهت تبیین موضوع به نشست قضایی به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

برگزار شده توسط استان فارس/ شهر شیراز
تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۱۰/۱۱
موضوع: تهیه منزل متناسب به عنوان شرط الزام به تمکین زوجه^۱
پرسش:
در صورتی که زوجه علت عدم تمکین را نامتناسب بودن منزل تهیه شده از جانب زوج بداند و کارشناس نیز منزل را نامتناسب بداند، آیا این امر، موجبی برای عدم تمکین زوجه است؟

نظر هیئت عالی

تهیه مسکن متناسب برای ادامه زندگی مشترک و فراهم نمودن شرایط تمکین زوجه، مستنداً به ماده ۱۱۰۷ قانون مدنی از وظایف زوج است؛ در صورتی که زوج بدون تهیه منزل متناسب اقدام به تقدیم دادخواست الزام به تمکین نماید و یا کارشناس منتخب دادگاه، منزل تهیه شده را نامتناسب تشخیص دهد، موجبی برای تمکین زوجه نخواهد بود.

نظراکثریت

باید شرایط برای تمکین فراهم باشد تا بتوان زوجه را به ملزم به تمکین کرد، اگر زوجین در منزل مشترک زندگی می‌کرده‌اند، زوجه باید در همان منزل سابق بماند و دادخواست الزام به تهیه مسکن متناسب را مطرح نماید؛ ولی اگر زوج منزل متناسبی تهیه نکرده‌است و دادخواست الزام به تمکین را مطرح نموده‌است و یا کارشناس رسمی دادگستری منزل تهیه شده

۱- برگزار شده توسط استان فارس/ شهر شیراز؛ تاریخ برگزاری: ۱۳۹۸/۱۰/۱۱

را نامتناسب تشخیص دهد، مستنداً به ماده ۱۱۰۷ قانون مدنی، زوج موظف به تهیه منزل متناسب می‌باشد و عدم این امر می‌تواند موجبی برای عدم تمکین زوجه باشد.

نظراقلیت

برای تمکین حداقل امکانات کافی است ولو منزل متناسب نباشد، زوجه ملزم به تمکین از مرد است و فقط می‌تواند دادخواست الزام به تهیه منزل متناسب ارائه کند، ولی نامتناسب بودن منزل تهیه شده توسط زوج موجبی برای عدم تمکین زوجه نیست و از ماده ۱۱۰۸ قانون مدنی نیز همین موضوع استنباط می‌شود.

بخش پنجم: عدم استفاده از حق حبس توسط زوجه

طبق ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی زوجه مادامی که تمام مهریه را دریافت نکرده‌باشد می‌تواند از ایفای وظایفی که در مقابل شوهر دارد امتناع کند به شرط اینکه مهر او حال باشد پس اگر زوجه در جلسه اول دادرسی بیان دارد که از حق حبس خود استفاده نموده است در چنین صورتی دعوای تمکین محکوم به بطلان خواهدبود.

در خصوص این موضوع که اگر زوجه ازدواج دوم وی باشد به عبارت دیگر زوج که دادخواست تمکین را ارائه نموده است شوهر دوم زوجه باشد آیا زوجه همچنان می‌تواند از حق حبس استفاده نماید یا خیر؟ در این خصوص به نشست قضایی به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

برگزار شده توسط استان مازندران/شهر قائم شهر

تاریخ برگزاری: ۱۳۹۰/۰۸/۱۰

موضوع: اعتبار حق حبس در مهر در ازدواج‌های بعدی برای زوجه

پرسش:

آیا حق حبس زوجه برای ازدواج مجدد ایشان باقی است یا این‌که با تمکین در ازدواج اولی این حق ساقط می‌شود؟ به عبارتی حق حبس، منحصرأ در ازدواج اولی زوجه وجود دارد یا با هر ازدواجی این حق برای ایشان به وجود می‌آید؟

نظر هیئت عالی

با توجه به ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی دایر به این که زن می‌تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفای وظایفی که در مقابل شوهر دارد امتناع کند و شرط آن حال بودن مهر است و شرط دیگری مثل ازدواج اول یا دوشیزه بودن ندارد؛ بنا به مراتب و با توجه به اطلاق قانون، حق حبس در مهر در ازدواج‌های بعدی برای زوجه وجود دارد لذا اتفاق نظر در نشست قضایی گلوگاه تأیید می‌شود.

نظر اتفاقی

حق حبس در ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی به صورت مطلق و بدون هیچ‌گونه قیودی برای زن بیان شده است و حال اگر یک خانمی از شوهر اول جدا شود و مجدداً با هر شخص اعم از شوهر اول یا دیگری ازدواج کند، چون برای هر عقدی مهر تعیین می‌شود و حتی اگر این موضوع مسکوت بماند برای زوجه مهرالمثل تعیین می‌شود؛ لذا پس از انعقاد هر عقد ازدواجی، حق حبس هم برای این زوجه به وجود می‌آید و می‌تواند تا زمانی که مهر به ایشان تسلیم نشد است از ایفای وظایفش در مقابل شوهر امتناع کند.

مدت و مبلغی را معین نماید که اگر محکوم علیه مدلول حکم قطعی را در آن مدت اجرا نکند مبلغ مزبور را برای هر روز تاخیر به محکوم له بپردازد. جناب آقای دکتر کاتوزیان نیز جریمه تاخیر عدم اجرای حکم تمکین را در مورد تمکین عام مطرح نموده اند با توجه به مطلب فوق حکمی که امکان اجرا از طرف اجرای احکام ندارد تمکین خاص دادگاه نباید چنین حکمی را صادر کند و باید قرار صادر شود، بلکه زوج باید طی دادخواستی اعلام نشوز زوجه را از دادگاه بخواهد.

مبحث سوم: نمونه دادخواست و لایحه‌ی دعوای الزام به تمکین

در خصوص دعوای الزام به تمکین به شرح ذیل به نمونه دادخواست و لوایحی اشاره می‌گردد:

بخش اول: نمونه دادخواست الزام به تمکین

در خصوص دادخواست تمکین بر اساس ارکان دعوای به دو نمونه به شرح ذیل اشاره می‌گردد:

برگ دادخواست شماره ۱

محل اقامت: شهرستان/بخش/دهستان/منطقه/خیابان/کوچه/پلاک /کدپستی/کد ملی	شماره ثبت	شماره دادخواست	شماره پرونده	شماره ثبت	شماره ثبت	شماره ثبت
خواهان	مجتبی	...	...	...	...	...
خوانده	سحر	...	...	...	...	...
وکیل یا نماینده قانونی	محمد	...	...	...	...	...
خواسته یا موضوع و بهای آن	الزام خوانده به تمکین					
دلائل و منضمات دادخواست (مدارک)	۱-شهادت شهود ۲-استشهادیه					
شرح دادخواست						
رئیس محترم دادگاه خانواده شهرستان... با سلام و احترام، به استحضار می‌رساند: موکل اینجانب با خوانده دعوا از مورخ ۱۴۰۰/۱/۱ به عقد دائم یکدیگر درآمده‌اند که پس از یکسال از زندگی مشترک در مورخ ۱۴۰۱/۴/۱ خوانده دعوا بدون عذر موجه زندگی مشترک را ترک نموده‌است حال با توجه به اینکه ارکان دعوای تمکین که به شرح ذیل می‌باشد: ۱-رابطه زوجیت فیما بین خواهان و خوانده ۲-عدم تمکین از ناحیه زوجه ۳-فقدان عذر موجه قانونی یا شرعی از ناحیه زوجه ۴-وجود مسکن متعارف همراه با اثاث البیت در شأن زوجه ۵-عدم استفاده زوجه از حق حبس محرز می‌باشد لذا مستنداً به مواد ۱۱۰۲ و ۱۱۰۷ قانون مدنی حکم به الزام به تمکین را خواستارم. با تشکر و تجدید احترام						
امضاء- مهر- اثر انگشت						
محل نقش تمبر	شماره و تاریخ ثبت دادخواست		ریاست محترم شعبه دادگاه رسیدگی فرمائید نام و نام خانوادگی ارجاع کننده			
			تاریخامضاء			

بخش دوم: نمونه لوایح الزام به تمکین

در خصوص دعوای الزام به تمکین وکیل خواننده ممکن است در حالت‌های مختلف لوایحی مطرح نماید که به چند نمونه لایحه به شرح ذیل که براساس ارکان دعوای الزام به تمکین می‌باشد اشاره می‌گردد:

گفتار اول: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص فقدان رکن اول دعوای الزام به تمکین که رابطه زوجیت می‌باشد

رئیس محترم شعبه... دادگاه خانواده شهرستان...
با سلام و احترام، اینجانب... به وکالت از خانم... در خصوص دعوای آقای... به طرفیت موکل اینجانب به خواسته الزام به تمکین... دفاع خود را بدین شرح اعلام می‌دارد:
همانطور که مستحضر می‌باشید اولین رکن در دعوای الزام به تمکین، احراز رابطه زوجیت فیمابین مرد و زن می‌باشد درحالی که در پرونده ما نحن فیه مدرکی که دلالت بر رابطه زوجیت چه به صورت عقد دائم و چه به صورت عقد موقت فیمابین موکل و خواهان باشد ارائه ننموده‌است فلذا با توجه به اینکه رکن اول دعوای الزام به تمکین که رابطه زوجیت می‌باشد مفقود است؛ صدور حکم به بطلان دعوای خواهان مورد تقاضا می‌باشد.

گفتار دوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خواننده در خصوص عدم تهیه مسکن مناسب در شأن زوجه توسط زوج

رئیس محترم شعبه... دادگاه خانواده شهرستان...
با سلام و احترام، اینجانب... به وکالت از خانم... در خصوص دعوای آقای... به طرفیت موکل اینجانب به خواسته الزام به تمکین، دفاع خود را بدین شرح اعلام می‌دارد:
با توجه به این که یکی از ارکان دعوای الزام به تمکین، تهیه مسکن مناسب و در شأن زوجه می‌باشد اما خواهان دعوا به چنین امری عمل ننموده‌است و ایشان مسکنی ندارد که در صورت صدور حکم به الزام به تمکین، موکل اینجانب با ایشان زندگی نماید در نتیجه تقاضا می‌شود در جلسه اول دادرسی از خواهان دعوا سوال اخذ گردد که آیا ایشان منزلی دارد یا خیر و در صورت مثبت بودن پاسخ، مدارک و دلایل خود را ارائه نماید که در صورت وجود منزل، دفاعیت خود را در جلسه اول دادرسی بیان می‌دارم.

گفتار سوم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده در خصوص عدم تمکین زوجه به جهت عدم استفاده از حق حبس

رئیس محترم شعبه... دادگاه خانواده شهرستان...
با سلام و احترام، اینجانب... به وکالت از ... در خصوص دعوی آقای... به طرفیت موکل اینجانب به خواسته الزام به تمکین، دفاع خود را بدین شرح اعلام می‌دارد:
باتوجه به اینکه مهریه موکل بنده حال می‌باشد و تاکنون توسط خواهان مهریه موکل پرداخت نشده است و زوجه نیز رابطه زناشویی با خواهان دعوا برقرار نکرده است فلذا مستنداً به ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی که بیان می‌دارد زن تا زمانی که مهر به او تسلیم نشده است از ایفاء وظایف زناشویی که در مقابل شوهر دارد می‌تواند امتناع کند لذا مستنداً به ماده فوق الذکر تقاضای صدور حکم به بطلان دعوی خواهان را خواستارم.

گفتار چهارم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده به علت وجود عذر شرعی

رئیس محترم شعبه... دادگاه خانواده شهرستان...
با سلام و احترام، اینجانب... به وکالت از خانم... در خصوص دعوی آقای... به طرفیت موکل اینجانب به خواسته دعوی الزام به تمکین، دفاع خود را بدین شرح اعلام می‌دارد:
نظر به اینکه موکل بنده در مدتی که از خواهان تمکین ننموده است در حالت حیض بوده و رابطه در این حالت شرعاً حرام می‌باشد فلذا با توجه به اینکه امتناع موکل با عذر شرعی انجام گرفته است در نتیجه یکی از ارکان دعوی الزام به تمکین که عدم وجود عذر شرعی می‌باشد در پرونده ما نحن فیه مفقود بوده و تقاضای صدور حکم به بطلان دعوی خواهان را خواستارم.

گفتار پنجم: نمونه لایحه دفاعیه وکیل خوانده به جهت خوف ضرر بدنی زوجه

رئیس محترم شعبه... دادگاه خانواده شهرستان...
با سلام و احترام، اینجانب... به وکالت از خانم... در خصوص دعوی آقای... به طرفیت موکل اینجانب به خواسته دعوی الزام به تمکین، دفاع خود را بدین شرح اعلام می‌دارد:
نظر به اینکه سکونت موکل در منزل زوج متضمن خوف ضرر بدنی می‌باشد و علت این مطلب نیز دادنامه کیفری دائر بر ضرب و جرح عمدی زوجه توسط زوج بوده است که دادنامه کیفری نیز قطعیت یافته است فلذا با توجه به ماده ۱۱۱۵ قانون مدنی که بیان می‌دارد که بودن زن با شوهر اگر متضمن خوف ضرر مالی، بدنی یا شرافتی برای زن باشد؛ زن می‌تواند مسکن علی حده اختیار کند و در صورت ثبوت مظنه ضرر مزبور، محکمه حکم به برگشت به منزل شوهر نخواهد دارد فلذا این رکن در دعوی الزام به تمکین در پرونده ما نحن فیه وجود دارد و با توجه به خوف ضرر بدنی برای زوجه مستنداً به ماده ۱۱۱۵ قانون مدنی تقاضای صدور حکم به بطلان دعوی خواهان را خواستارم.

فصل دوم: دعوای الزام به پرداخت نفقه زوجه

یکی از دعاوی پرکاربرد در دادگاه خانواده الزام به پرداخت نفقه زوجه می‌باشد؛ بدین توضیح که زوجه به دفتر وکیل دادگستری مراجعه و بیان می‌دارد که شوهر ایشان چندماه می‌باشد که نفقه وی را پرداخت نکرده است حال در این خصوص وکیل دادگستری باید به چند نکته دقت نماید که به شرح ذیل مورد اشاره قرار می‌گیرد:

مبحث اول: ارکان دعوای الزام به پرداخت نفقه زوجه

در خصوص دعوای الزام به پرداخت نفقه زوجه ارکانی وجود دارد که به شرح ذیل به آن اشاره می‌گردد:

بخش اول: اثبات رابطه زوجیت

اولین رکنی که وکیل دادگستری هنگامی مراجعه زوجه به ایشان باید احراز نماید این است که آیا بین زن و مرد رابطه زوجیت برقرار می‌باشد یا خیر در صورتی که خانم پاسخ دهد که رابطه زوجیت برقرار هست وکیل دادگستری باید این پاسخ را مطرح نماید که آیا رابطه زوجیت به صورت عقد دائم بوده‌است یا به صورت عقد موقت؟

چرا که در عقد موقت زن مستحق نفقه نمی‌باشد حال در خصوص اینکه آیا در دوران نامزدی به زن نفقه تعلق می‌گیرد یا خیر در مباحث آتی به آن اشاره خواهد شد.